

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania M. K.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Lublinie
o wysokość podstawy wymiaru składek,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 21
lutego 2024 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Lublinie
z dnia 25 stycznia 2022 r., sygn. akt III AUa 1048/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża skarżącej kosztami zastępstwa procesowego
strony pozwanej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z 25 stycznia 2022 r. oddalił apelację M.K. od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z 5 listopada 2021 r., który oddalił jej odwołanie od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Lublinie z 4 listopada 2019 r., nr [...], stwierdzającej, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia M. K. podlegającej ubezpieczeniom jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą wynosiła w styczniu, lutym i kwietniu 2017 r.

na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe kwoty po 2 557,80 zł miesięcznie, a w maju 2015 r. kwotę 577,57 zł.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na istotne zagadnienie prawne, zawarte w następujących pytaniach, tj.:

„1) Czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w oparciu o art. 18 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, nie kwestionując samego tytułu do podlegania ubezpieczeniom społecznym z racji prowadzenia działalności gospodarczej, ma prawo do weryfikacji podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia, w sytuacji gdy osoba prowadząca działalność gospodarczą - kobieta w ciąży, zadeklaruje maksymalną, prawem dopuszczalną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, a następnie w ramach działalności, skorzysta z zasiłku chorobowego trwającego aż do dnia urodzenia dziecka, a następnie z zasiłku macierzyńskiego i kolejnych zasiłków chorobowych, opiekuńczych, przy czym przerwy pomiędzy poszczególnymi okresami niezdolności do pracy z powodu choroby były krótsze niż trzy miesiące?

2) Czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w świetle brzmienia art. 18 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, może kwestionować wysokość podstawy wymiaru składek osoby prowadzącej działalność gospodarczą zestawiając ją z przychodami uzyskiwanymi z tego tytułu i wydać określone rozstrzygnięcie co do ustalenia tej podstawy?”.

Pozwany wniośł o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Sformułowane we wniosku zagadnienie prawne nie spełnia warunku istotności z uwagi na to, że wskazana problematyka w aktualnym stanie prawnym wymaga od sądów powszechnych przeprowadzenie jedynie zwykłej wykładni prawa. Należy zaznaczyć – co zresztą skarga kasacyjna słusznie zauważyła - że od podjęcia uchwały II UZP 1/10 przedmiotem postępowań sądowych były różne stany

faktyczne, w których stosowanie przepisów powoływanych także w tej skardze, prowadziło do nieakceptowalnych rezultatów. Wyrażane były różne możliwości rozstrzygnięcia wskazanej problematyki (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2010 r., II UZP 1/10, OSNP 2010 nr 21-22, poz. 267; Gdańskie Studia Prawnicze-Przegląd Orzecznictwa 2010 nr 3, poz. 21; z glosą M. Łagi; OSP 2011 nr 11, poz. 118, z glosą R. Pacuda oraz w opozycji wyroki Sądu Najwyższego: z 5 września 2018 r., I UK 208/17, LEX nr 2541912; z 17 października 2018 r., II UK 301/17, LEX nr 2563553; z 17 października 2017 r., II UK 302/17, LEX nr 2583085; a w literaturze przykładowo: K. Ślebzak, M.J. Zieliński: Kontrola przez ZUS prowadzonej działalności gospodarczej w kontekście weryfikacji podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz wysokości świadczeń z tego tytułu (w świetle najnowszego orzecznictwa Sądu Najwyższego), PiZS 2020 nr 11, s. 32 oraz K. Antonów: Kompetencje ZUS w zakresie weryfikacji prowadzenia działalności gospodarczej oraz deklarowanej podstawy wymiaru składek z tego tytułu, Praca i Zabezpieczenie Społeczne 2021 nr 2, s. 3).

W rezultacie zaistniała konieczność ujednolicenia orzecznictwa, co zaowocowało pytaniem prawnym Sądu Najwyższego w sprawie III USKP 22/22 i doprowadziło do wydania uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 29 listopada 2023 r., III UZP 3/23, której nadano moc zasady prawnej. W uchwale Sąd Najwyższy stwierdził, że organ rentowy w przypadku podjęcia pozarolniczej działalności przez ubezpieczonego, nie negując tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym, jest uprawniony do weryfikacji podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia w sytuacji, gdy w początkowym okresie prowadzenia tej działalności ubezpieczony deklaruje podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, której wysokość nie ma odzwierciedlenia w przychodach (art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3 w związku z art. 41 ust. 12 i 13, art. 68 ust. 1 oraz art. 86 ust. 1 i 2 w związku z art. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1230 ze zm.).

Uchwała oznacza, że wskazany we wniosku problem wykładni prawa nie ma już rangi istotnego zagadnienia prawnego, które ma na uwadze art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Uchwała wyklucza możliwość stwierdzenia, że w skardze kasacyjnej

występuje istotne zagadnienie prawne z uwagi na to, że uchwale nadano moc zasady prawnej, a więc wiąże wszystkie składy orzekające Sądu Najwyższego (art. 88 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1093 ze zm.).

Negatywnej oceny zgłoszonej podstawy przedsądu nie zmieniają dodatkowe uwarunkowania dotyczące sytuacji ubezpieczonej, gdyż wówczas przeważa kwestia stosowania prawa w indywidualnej sprawie, co nie należy do uniwersalnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., lecz do szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., która jako jedyna podstawa przedsądu ma na uwadze indywidualny interes skarżącej w przyjęciu jej skargi kasacyjnej do rozpoznania. Do tej podstawy przedsądu wniosek nie odwołuje się.

Z powyższych względów w orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Zważając na wynik postępowania, dotychczasowe obciążenie skarżącej kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej oraz przyczynę niepowodzenia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie obciążono skarżącej kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej w postępowaniu kasacyjnym (art. 102 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c.).

[SOP]

[a!]